

Módszertani megjegyzések, fogalmak

A 2016. évi mikrocenzus eszmei időpontja	2
Területi egységek	2
Népesség, népmozgalom	2
A népesség számának megállapítása, népességekategóriák	2
Népesség.....	3
Népmozgalom	3
Lakóhelyek	4
Korcsoportok	4
Családi állapot	5
Házasságkötés óta eltelt évek	5
Élettársi kapcsolat	5
Élettársi kapcsolat kezdete óta eltelt évek	5
Élve született gyermekek száma (gyermekvállalás).....	6
Állampolgárság	6
Iskolázottság.....	6
Legmagasabb befejezett iskolai végzettség.....	6
Tanulmányi terület, szakirány	7
Gazdasági aktivitás.....	8
Az utolsó foglalkozás abbahagyása óta eltelt idő.....	9
Háztartás, család.....	9
Háztartás (magánháztartás)	9
Háztartásban, családban élők	10
Intézeti háztartás.....	10
Család	10
Családi állás (családban, háztartásban betöltött szerep).....	10
A háztartások, családok gazdasági aktivitási összetétele	11
Háztartások lakáshasználati jogcíme.....	11
Lakás	12
Lakóegységek.....	12
Lakás	12
Üdülő.....	12
Lakott egyéb lakóegység.....	12
Lakottság, a lakóegység használata.....	12
Tulajdonjellel.....	13
Lakáshasználati jogcím	13
A lakás helyiségei.....	13
Alapterület.....	13
Felszereltség	13
Fűtés, fűtőanyag	13
Komfortosság	14
Falazat	14
Jelmagyarázat	14

A 2016. évi mikrocenzus eszmei időpontja

A 2016. évi mikrocenzus – a népszámlálásokkal megegyezően – állapotfelvétel, adatai az összeírást elrendelő törvényben meghatározott időpontra, az eszmei időpontra vonatkoznak. Az eszmei időpont 2016. október 1-jén 0 óra volt.

Területi egységek

Az adatokat a 2016. január 1-jei általános területbeosztásnak megfelelően közöljük, az ettől való eltérést jelöljük.

Településtípus: a települések népességszám és jogállás szerinti csoportosítása.

Főváros: Budapest

Megye: Magyarország az 1950-es megyerendezés óta 19 megyére oszlik. A megyék Budapest főváros mellett az ország nagyobb közigazgatási területi egységei, amelyek járásokra, azok pedig településekre (városokra és községekre) tagolódnak tovább.

Megyei jogú város: olyan város Magyarországon, amely – megfelelő eltérésekkel – saját hatásköréért ellátja a megyei feladat- és hatásköröket. A megyei jogú várossá alakulás módját, valamint az azzal járó jogokat és kötelezettségeket jogszabályok írják elő. 2006 óta Magyarországon 23 megyei jogú város van: valamennyi megyeszékhely Budapestet kivéve, és öt további város. (Budapest főváros a megalakulása óta különleges jogi helyzetben van a magyar városok között, ma sem tartozik a megyei jogú városok közé.) A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény alapján megyei jogú városok a megyeszékhelyek és a 2016. január 1-jéig megyei jogú várossá nyilvánított városok.

Megyeszékhely: Kecskemét, Pécs, Békéscsaba, Miskolc, Szeged, Székesfehérvár, Győr, Debrecen, Eger, Szolnok, Tatabánya, Salgótarján, Kaposvár, Nyíregyháza, Szekszárd, Szombathely, Veszprém, Zalaegerszeg

Egyéb megyei jogú város: Dunaújváros, Hódmezővásárhely, Nagykanizsa, Sopron, Érd

Többi város: azok a települések, amelyeket várossá nyilvánítottak, de nem tartoznak a megyei jogú városok közé.

Község, nagyközség: a városi ranggal nem rendelkező települések.

Régió

A régió több megye (a főváros) területére kiterjedő, az érintett megyék közigazgatási határával határolt, egybefüggő tervezési, illetve statisztikai területi egység.

A megyénkénti adatokat tartalmazó táblákban a régiók neve előtt található sorszám a régiót azonosítja, ezért ugyanez a sorszám megtalálható az adott régióba tartozó megye (főváros) neve előtt is.

Járás

A járás a megye részét alkotó, annak felosztásával kialakított, települések meghatározott csoportját magába foglaló közigazgatási területi egység, amely az illetékességi területek megállapításának az alapja. Jelenleg 174 járás van a 23 budapesti kerületen kívül. A járásokra vonatkozó táblákban a járások neve előtt található kód a járást azonosítja.

Népesség, népmozgalom

A népesség számának megállapítása, népességkategóriák

A 2016. évi mikrocenzus – a 2011. évi népszámlálással megegyezően – főszabály szerint minden személyt egy lakcímen, az életvitelszerűen használt lakóhelyén írt össze, ez adja a népszámlálási lakónépesség alapját. Kivételt jelentettek ugyanakkor az egyszeri összeírás szabálya alól a háztartások azon tagjai, akik tanulás, munkavégzés vagy egyéb ok miatt máshol (pl. kollégiumban, munkásszálláson, albérletben) laknak, de hetente, kéthetente, havonta hazajárnak a családjukhoz. Róluk két helyen kellett kérdőívet kitölteni: az életvitelszerűen használt lakóhelyen (pl. a kollégista gyermekről a kollégiumban) és a családi otthonban is. Természetesen ezek az „időszakonként hazajáró” személyek is csak egyszer szerepelnek a lakónépességben, mégpedig az életvitelszerűen

használt lakóhely településén. A családi otthonban kitöltött kérdőívek alapján így kialakíthatóvá válik egy olyan népességkategória is, amely a távol tanuló, dolgozó családtagokat a családdal egyben tartva fontos információval szolgál a háztartásról mint gazdasági egységről, az eltartó és az eltartott személyek gazdasági közösségéről.

Népesség

A népességadatok az 1870–1960-ig terjedő időszakban a jelenlévő népességre, az 1970–2016 közötti időszakban az állandó és a lakónépességre vonatkoznak. Az adatok 1870–1890 között csak a polgári, 1900–2016 között az összes népesség számát foglalják magukba.

Jelenlévő népesség

A népszámlálás eszmei időpontjában az összeírás helyén tartózkodó népesség.

Állandó népesség

Az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek adatait tartalmazza, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk). Ebbe a csoportba tartoznak azok a személyek is, akik valamely okból (munkavállalás, tanulás, diplomáciai, kereskedelmi, tudományos megbízás teljesítése stb.) az eszmei időpontban átmenetileg külföldön tartózkodtak, de bejelentett lakóhelyük (lakásuk) az adott területen volt.

Lakónépesség

A mikrocenzus adatai is népszámlálási lakónépességre vonatkoznak. A népszámlálási lakónépességbe azok a személyek tartoznak, akiknek egyetlen lakóhelyük az összeírás helye, illetve ha több lakóhellyel rendelkeznek, az összeírás helyét tekintik életvitelszerű lakóhelyüknek, éjszakai pihenésüket általában, a hét nagyobb részében ott töltik. A hazánkban élő külföldiek akkor tartoznak bele a lakónépességbe, ha legalább 12 hónapja életvitelszerűen Magyarországon élnek, vagy szándékoznak élni. Nem tartoznak a lakónépességbe a 3 hónapnál rövidebb ideje Magyarországon tartózkodók. A fedél nélküli hajléktalanok annak a településnek, budapesti kerületnek a lakónépességébe tartoznak, ahol a népszámlálás során számba vették őket. Az átmenetileg – 12 hónapnál rövidebb ideig – külföldön tartózkodó magyar állampolgárok a lakónépesség részét képezik. A népszámlálási lakónépesség tehát a tényleges népességet jelenti, ezt a népességkategóriát használta már a 2001. évi népszámlálás is. A népszámlálási lakónépesség fogalma igazodik a nemzetközileg elfogadott népszámlálási módszertanhoz is. A nemzetközi rendeletek és ajánlások ugyanis a népességszámnak nem a hivatalos bejelentésen alapuló, hanem a tényleges lakóhely szerinti megállapítását írják elő.

Népsűrűség: az adott terület 1 km²-ére jutó lakosok száma.

Népmozgalom

Élveszületés: a magzat világrajövele, ha a magzat az életnek valamilyen jelét adta (pl. légzés, szív működés, az akaratlagos izmok határozott mozgása, köldökzsinór-pulzáció), tekintet nélkül arra, hogy mennyi ideig volt az anya méhében és mennyi ideig élt.

Halálozás: az élet minden jelének végleges elmúlása az elveszületés után bármennyi idővel (az életműködésnek a születés utáni megszűnése a feléledés képessége nélkül).

Természetes szaporodás, illetve fogyás: az adott területen az elveszületések és a halálozások egyenlege.

Tényleges szaporodás, illetve fogyás: a természetes szaporodás (fogyás) és a vándorlási különbözet (+,-) összege.

Megmutatja az adott területen két egymást követő népszámlálás népességszámának különbözetét. (Népszámlálásnál 1870–1960 között az eszmei időpontban jelenlévő, 1970–2016 között pedig a lakónépességre vonatkozik.)

Vándorlási különbözet: a tényleges és a természetes szaporodás, illetve fogyás különbözete.

Az átlagos évenkénti szaporodás, illetve fogyás számítása azon hipotézisen alapul, hogy a népesség két népszámlálási időpont között mértani haladvány szerint növekszik vagy csökken, vagyis a változási arány (r) állandó. Számítási képlete:

$$P_n = P_0(I + r)^n$$

ahonnan

$$r = \sqrt[n]{\frac{P_n}{P_0}} - 1$$

P_0 = a népesség száma az időszak eleji népszámlálás időpontjában;

P_n = a népesség száma az időszak végi népszámlálás időpontjában;

n = a két népszámlálás között eltelt évek (töredék évek) száma

Lakóhelyek

Jelenlegi lakcím: Az a lakcím, ahol az összeírt személy – saját bevallása szerint – életvitelszerűen él, ténylegesen tartózkodik, rendszerint elérhető, ahonnan dolgozni vagy iskolába jár, ahol leggyakrabban tölti éjszakai pihenését. Ez a lakcím lehetett a lakóhelyként bejelentett (régebben állandó) lakcíme, a tartózkodási helyként bejelentett (régebben ideiglenes) lakcíme, vagy nem bejelentett lakcím is.

Településen belüli költözés: Az adott település közigazgatási határán belüli lakásváltoztatás. Budapest esetében kerületen belüli költözést jelent.

Megyén belüli költözés: Az adott település közigazgatási határán kívüli, de a megye határán belüli lakásváltoztatás. Budapest esetében az egyik kerületből a másik kerületbe való költözés is ide tartozik.

Előző lakóhely: Annak a lakóhelynek a címe, ahol az összeírt személy a jelenlegi lakóhelyét megelőzően lakott.

Születéskori lakóhely: Születéskori lakóhely az a lakóhely, amely az összeírt személy születésekor édesanyja lakcíme volt. A születéskori lakóhely eltérhet (és a személyek nagy hányadában el is tér) a születési helytől, az anyakönyvezés helyétől. Ha valaki nem tudta megmondani, hogy születésekor édesanyja hol lakott (hol volt az első állandó lakcíme), akkor az anyakönyvezés szerinti születési helyének a települése került bejegyzésre születéskori lakóhelyként.

Máshol lévő lakcím: A több lakcímmel rendelkezőknél a máshol lévő lakcím az a lakcím, ahol az összeírt személy nem életvitelszerűen él.

Korcsoportok

A népesség kormegoszlási adatainak részletezése a mikrocenzus eszmei időpontjáig **betöltött életkor** alapján, korcsoportok szerint történt. Az életkor, valamint a családi állapot szerinti megoszlást mutató táblázatok az adatokat **ötéves** és **összevont korcsoport**onként tartalmazzák. A 2016. évi mikrocenzus adatfeldolgoásaiban az egyes korcsoportok a következő születési évjáratokat ölelik fel:

Ötéves korcsoportok

Korcsoport, éves	Születési időpont
0–4	2011. október 1.–2016. szeptember 30.
5–9	2006. október 1.–2011. szeptember 30.
10–14	2001. október 1.–2006. szeptember 30.
15–19	1996. október 1.–2001. szeptember 30.
20–24	1991. október 1.–1996. szeptember 30.
25–29	1986. október 1.–1991. szeptember 30.
30–34	1981. október 1.–1986. szeptember 30.
35–39	1976. október 1.–1981. szeptember 30.
40–44	1971. október 1.–1976. szeptember 30.
45–49	1966. október 1.–1971. szeptember 30.
50–54	1961. október 1.–1966. szeptember 30.

55–59	1956. október 1.–1961. szeptember 30.
60–64	1951. október 1.–1956. szeptember 30.
65–69	1946. október 1.–1951. szeptember 30.
70–74	1941. október 1.–1946. szeptember 30.
75–79	1936. október 1.–1941. szeptember 30.
80–84	1931. október 1.–1936. szeptember 30.
85–	1931. szeptember 30. vagy korábbi

Gyermekkorú: 14 éves és fiatalabb.

Aktív korú: 15–64 éves

Időskorú: 65 éves és idősebb

Szülőképes korú nő: 15–49 éves

Átlagos életkor: az eszmei időpontban élő népesség tagjai életkorainak korévenként súlyozott számtani átlaga.

Családi állapot

A népesség családi állapot szerinti csoportosítása az eszmei időpontban fennállott jogi helyzetnek megfelelően történt. Eszerint:

Nőtlen, hajadon az a személy, aki még nem kötött házasságot és nem létesített bejegyzett élettársi kapcsolatot.

Házias az a személy, aki házasságot kötött, és házasságát jogerős bírói ítélet nem bontotta fel, függetlenül attól, hogy házas társával együtt él-e.

Bejegyzett élettárs az a személy, aki anyakönyvvezető előtt létesített azonos nemű párjával élettársi kapcsolatot. Jelen kötetben a bejegyzett élettársak a házások, az özvegy bejegyzett élettársak az özvegyek, az elvált bejegyzett élettársak az elváltak között szerepelnek.

Özvegy az a személy, aki házastársának halála után nem kötött újabb házasságot, és nem létesített bejegyzett élettársi kapcsolatot.

Elvált az a személy, akinek házasságát jogerőre emelkedett bírói ítélet bontotta fel, újabb házasságot nem kötött, és nem létesített bejegyzett élettársi kapcsolatot.

A bírói ítélet nélkül különváltan élő személyek adatai a házások adataiban szerepelnek. A házassági kapcsolat nélkül együtt élő személyek (élettársak) családi állapotának meghatározása ugyancsak a jogi helyzet alapján történt.

Házasságkötés óta eltelt évek

A jelenlegi házasság tartama években kifejezve. Megállapítása a házasságkötéstől a népszámlálás eszmei időpontjáig, 2016. október 1-ig eltelt teljes évek száma alapján, a házasságkötés hónapjának figyelembevételével történt.

Élettársi kapcsolat

Élettársi kapcsolatot fenntartó az a személy, aki házasságkötés nélkül, tartósan, házasságszerű kapcsolatban él, függetlenül nemétől, családi állapotától, és attól, hogy az összeírás eszmei időpontjában közös háztartásban él-e élettársával.

Élettársi kapcsolat kezdete óta eltelt évek

A jelenlegi élettársi kapcsolat tartama években kifejezve. Megállapítása az élettársi kapcsolat kezdetétől a népszámlálás eszmei időpontjáig, 2016. október 1-ig eltelt teljes évek száma alapján, az élettársi kapcsolat kezdetének hónapja figyelembevételével történt.

Élve született gyermekek száma (gyermekvállalás)

Az élve született gyermekek számát a 15 éves és annál idősebb népességre számoljuk. A gyermekszám nem tartalmazza az örökbe fogadott vagy nevelt gyermekeket.

Állampolgárság

Valamely állam, politikai nemzet kötelékébe tartozást jelenti. Az állampolgárok összessége az állam jogi népessége, különbözik a tényleges népességtől, vagyis az állam területén tartózkodó személyek összességétől.

Magyar állampolgárok

Azok a személyek, akiknek van magyar állampolgárságuk, függetlenül attól, hogy mellette másik állampolgárságuk van-e.

Külföldi állampolgárok

Azok az állampolgárok, akiknek nincs magyar állampolgárságuk és nem hontalanok.

Nem magyar állampolgárok

Azok az állampolgárok, akiknek nincs magyar állampolgárságuk, vagy hontalanok.

Hontalan

Az állampolgárság nélküli személyek, akiket egyetlen állam sem tekint polgárának.

Állampolgárság országa

Az egyes országok külbirtokai, tengeren túli megyéi az anyaországnál kerültek kimutatásra, nem ahová az adott országrész földrajzilag tartozik. Például Francia déli területek adatai Franciaország adatainál szerepelnek.

Születési ország

Azon ország mai elnevezése, ahol az adott személy született.

Iskolázottság

Legmagasabb befejezett iskolai végzettség

A népesség iskolázottságának megállapítása az iskolarendszerű oktatás keretében szerzett legmagasabb végzettség alapján történt.

Az adatok egyaránt tartalmazzák a nappali, esti és levelező tagozaton, illetve a távoktatási és más formában szerzett végzettségeket.

Általános iskola 8. évfolyamnál alacsonyabb végzettségűek, akik legfeljebb az általános (elemi) iskola 1–7. osztályát, a polgári iskola 1–3. osztályát, a hatosztályos középiskola 1. osztályát, valamint a nyolcosztályos középiskola 1–3. osztályát végezték el, továbbá azok, akik egyetlen osztályt, évfolyamot sem végeztek el.

Általános iskola 8. évfolyam a végzettsége azoknak, akik az általános (elemi) iskola 8. osztályát, a polgári iskola 4–6. osztályát végezték el és nincs magasabb végzettségük, valamint akik bármely középiskolában végeztek el évfolyamokat, de sem szakmai oklevelet, sem érettségit nem szereztek.

Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel a végzettsége azoknak, akik szakmunkásképző (iparitanuló-, tanonc- stb.) iskolában szakmunkás-bizonyítványt, valamint szakiskolában oklevelet, szakképesítő bizonyítványt szereztek. A legmagasabb iskolai végzettség megállapításakor a korábbi szakmunkásképző iskolai végzettségek közül csak az 1961-ben vagy később, az egészségügyi szakiskolai, valamint a gép- és gyorsíróiskolai végzettségek közül csak az 1976-ban vagy később, nappali tagozaton szerettek számítanak ebbe a kategóriába.

Érettségi a végzettsége azoknak, akik általános vagy szakmai érettségivel rendelkeznek, illetve érettségire épülő szakképesítésük van, valamint akik az egyetem, főiskola stb. bármelyik évfolyamát elvégezték ugyan, de oklevelet (diplomát) nem szereztek. Az „érettségi” végzettség az alábbi csoportokból tevődik össze :

Általános érettségi a végzettsége azoknak, akik gimnáziumban vagy szakközépiskolában általános érettségit szereztek, és nincs érettségire épülő szakképesítésük, illetve magasabb végzettségük. Ebbe a csoportba tartoznak azok is, akik 1974–1986. években kiállított középiskolai végbizonyítvánnyal rendelkeznek.

Szakmai érettségi a végzettsége azoknak, akik a szakképesítést is igazoló érettségijüket, képesítő bizonyítványukat szakközépiskolában, technikumban, felsőkereskedelmi iskolában, középfokú tanító-, illetve óvónőképző intézetben stb. szereztek, és nincs magasabb szintű befejezett végzettségük. Ide tartoznak az 1949–1955 között szakérettségit szereztek is.

Érettségire épülő középfokú szakképesítés a végzettsége azoknak, akik 1985–2002 között szakközépiskolában érettségi után 1–3 évfolyamon technikus végzettséget szereztek, valamint akik szakközépiskolában érettségit követően, az Országos Képzési Jegyzékben (OKJ) szereplő középszintű vagy emelt szintű szakképesítést igazoló bizonyítvánnyal rendelkeznek és nincs magasabb szintű befejezett végzettségük. Ebbe a csoportba tartoznak azok is, akik szakmunkások szakközépiskolájában szereztek érettségit.

Felsőfokú szakképesítés a végzettsége azoknak, akik 1998 után középiskolában vagy felsőoktatási intézményben felsőfokú szakképesítő bizonyítványt szereztek, és nincs főiskolai, egyetemi oklevelük, diplomájuk.

Egyetem, főiskola stb. oklevéllel a végzettsége azoknak, akik főiskolai (vagy azzal egyenértékű pl. BA/BSc) oklevéllel, vagy egyetemi (vagy azzal egyenértékű pl. MA/MSc) oklevéllel rendelkeznek, továbbá akik doktori (PhD- vagy DLA-) fokozatot szereztek.

Főiskolai (vagy azzal egyenértékű, pl. BA/BSc) oklevél a végzettsége azoknak, akik főiskola, akadémia, felsőfokú technikum, felsőfokú szakiskola, felsőfokú óvónőképző vagy tanítóképző intézet stb. valamelyikében alap-, illetve szakirányú továbbképzés keretében oklevelet szereztek. Ebbe a kategóriába tartoznak azok is, akik a jelenlegi felsőfokú képzési rendszerben alapképzésben alapképzést (BA, BSc) szereztek.

Egyetemi (vagy azzal egyenértékű, pl. MA/MSc) oklevél a végzettsége azoknak, akik valamelyik egyetemen vagy azzal egyenértékű felsőfokú intézményben – alapképzés vagy kiegészítő képzés, illetve szakirányú továbbképzés keretében – oklevelet, illetve diplomát szereztek. E kategóriába tartoznak azok is, aki a jelenlegi felsőfokú képzési rendszerben mesterképzésben vagy osztatlan képzésben mesterfokozatot (MA, MSc) szereztek.

Doktori (PhD- vagy DLA-) fokozat a végzettsége azoknak, akik a doktori fokozatszerzési eljárás eredményeként megszerezhető tudományos fokozattal rendelkeznek. A legmagasabb iskolai végzettség megállapításakor a tudományos fokozatok közül csak az 1991-ben vagy később szereztek lettek figyelembe véve.

A legmagasabb iskolai végzettség szerinti besorolástól eltérnek azok az adatok, amelyek egy-egy jellegzetesebb végzettségi fokozatnak a megfelelő korú népességből számított arányszámait az annál magasabb végzettségűek hozzászámításával mutatják ki (pl. a *legalább érettségivel* csoport arányszámai tartalmazzák a felsőfokú oklevelet szerzett személyek adatait is).

Alapfokú végzettség: befejezett általános iskolai 8. évfolyam.

Középfokú végzettség: középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel; illetve középfokú iskola érettségivel.

Felsőfokú végzettség: egyetem, főiskola stb. oklevéllel.

Tanulmányi terület, szakirány

A befejezett közép- és felsőfokú végzettségek tanulmányi területének és szakirányának közlésénél a korábbi népgazdasági ágak szerinti csoportosításról áttértünk az Oktatás

Nemzetközi Szabványosztályozása (ISCED-97) szerinti csoportosításra. Az összehasonlíthatóság érdekében az adatok 1990-ig visszamenőleg átdolgozásra kerültek, az eltérő módszertan miatt kisebb eltérések előfordulnak.

ISCED tanulmányi területek:

- Oktatás
- Humán tudományok és művészetek
- Társadalomtudományok, gazdaság, jog
- Matematika, számítástechnika, egyéb természettudományok
- Műszaki, ipari és építőipari képzések
- Mezőgazdaság és állatorvosi tudományok
- Egészségügyi és szociális gondoskodás
- Szolgáltatások
- Egyéb

Az egyéb kategóriában az általános érettségit szerzettek adatai szerepelnek.

1990-ben az iskolai végzettség tanulmányi területére, szakirányára vonatkozó kérdéseket a népesség 20 százalékára kiterjedő reprezentatív minta kérdőíve tartalmazta. A mintavételes adatok a teljes népességre történő teljeskörűsítés (felszorzás) után a teljes körű felvételtől származóktól némileg eltérnek.

Gazdasági aktivitás

A mikrocenzus eszmei időpontját megelőző héten végzett tevékenység alapján a népesség alapvetően két fő csoportból, a gazdaságilag aktív, illetve a gazdaságilag nem aktív népességből áll.

A **gazdaságilag aktív népesség** a foglalkoztatottakból és a munkanélküliekből tevődik össze. A nemzetközi ajánlásoknak megfelelően **foglalkoztatottnak** minősül minden 15 éves és annál idősebb személy, aki az eszmei időpontot megelőző héten legalább egy órányi, jövedelmet biztosító munkát végzett, vagy rendszeres foglalkozásától (pl. betegség miatti távollét vagy fizetett, illetve fizetés nélküli szabadság miatt) csak átmenetileg volt távol. Jövedelmet biztosító munkának számít annak jogi kereteitől függetlenül minden olyan tevékenység, ami pénzjövedelmet vagy természetbeni juttatást biztosít. Ennek megfelelően foglalkoztatottak mindazok, akik munkaviszonyban, kormánytisztviselői, köztisztviselői, közalkalmazotti jogviszonyban, bírói, ügyészi szolgálati viszonyban, munkavégzési kötelezettséggel járó tagsági viszonyban állnak bármely munkáltatóval, illetve munkaszerződéssel, vállalkozói engedéllyel rendelkeznek. Idetartozik a háztartáshoz tartozó gazdaságban vagy vállalkozásban, segítő családtagként végzett rendszeres tevékenység, az alkalmi munka, a közhasznú munkában, közmunkában való részvétel, illetve az egyéb nem szerződéses jogviszonyban végzett munka is. A foglalkoztatottak közé tartoznak a nyugdíj, gyed, gyes, gyet mellett dolgozók, továbbá – amennyiben az intézetben dolgoznak – a büntetés-végrehajtási intézetben fogva tartottak is. Foglalkoztatottnak számítanak a 15 éves és annál idősebb nappali tagozatos tanulók is abban az esetben, ha az eszmei időpontot megelőző héten legalább egy órát dolgoztak.

Az 1990. évi és korábbi népszámlálások nem számolták a foglalkoztatottak (korábbi megnevezés: **aktív keresők**) közé a nyugdíj, gyes, gyed mellett dolgozókat és a nappali tagozatos tanulmányok mellett dolgozókat. A sorkatonai, tartalékos katonai szolgálatot teljesítő, valamint a büntetés-végrehajtási intézetekben fogva tartott személyeket akkor tekintették foglalkoztatottnak, ha bevonulásuk, illetve büntetés-végrehajtási intézetbe kerülésük előtt dolgoztak. Az idénymunkások, alkalmi munkások akkor is a foglalkoztatottak közé számítottak, ha az eszmei időpontot megelőző héten nem dolgoztak.

A foglalkoztatottak számát és összetételét bemutató táblázatok minden esetben a 15 éves és annál idősebb foglalkoztatottak adatait tartalmazzák, míg a népesség gazdasági aktivitását bemutató táblázatokban az 1990. évi és korábbi népszámlálások aktív keresői között a 14 éves aktív keresők adatai is szerepelnek.

Munkanélküli az a személy, aki

- az eszmei időpontot megelőző héten nem dolgozott,
- az eszmei időpontot megelőző négy hét folyamán aktívan munkát keresett (állás után érdeklődött a Munkaügyi Központnál, munkaközvetítő irodánál vagy magán-munkaközvetítőnél, személyesen, vagy írásban megkeresett valamilyen munkáltatót, munkavállalás céljából hirdetést adott fel, hirdetésre válaszolt, rokonoknál, ismerősöknél érdeklődött munkaalkalom iránt, vagy vállalkozás indítását intézte), valamint
- úgy nyilatkozott, hogy legfeljebb két héten belül munkába tudna állni.

A munkanélküli-minősítésnek nem feltétele a munkanélküli-ellátásban (pl. munkanélküli-járadék) való részesülés.

A munkanélküliekről 1949 óta első ízben az 1990. évi népszámlálás gyűjtött adatokat. Az 1990. évi népszámlálásnál nem tartoztak a munkanélküliek közé azok a munkaképes koron (14–59 éves férfi, 14–54 éves nő) felüli személyek, akik nyugdíjasként, továbbá a gyes, gyed igénybevétele mellett munkát kerestek. Nem volt a munkanélküli-minősítés feltétele az sem, hogy az érintett két héten belül munkába tud állni.

A **gazdaságilag nem aktív népesség** ellátásban részesülő inaktívokból és eltartottakból áll.

Ellátásban részesülő inaktívak (korábbi megnevezés: **inaktív keresők**) azok a személyek, akik a felvétel eszmei időpontjában keresőtevékenységet nem folytattak, de keresettel, jövedelemmel rendelkeztek, így

- a saját jogú nyugellátásban, nyugdíjszerű ellátásban, járadékban részesülők,
- a hozzátartozói jogon folyósított nyugdíjban vagy egyéb ellátásban részesülők,
- a gyermekgondozás (nevelés) címen ellátásban részesülők,
- a szociális ellátásban részesülők, (ápolási díjban részesülők, szociális segélyezettek)
- a vagyonukból vagy egyéb, nem munkával kapcsolatos jövedelemből élők (pl. akik földjük, nyaralójuk, lakásuk bérbeadásából, bankbetétjük kamataiból, albérlő tartásából élnek).

Eltartottak azok a személyek, akik nem tartoznak az előbbieken felsorolt kategóriák egyikébe sem, mert általában keresettel, jövedelemmel nem rendelkeznek, és megélhetésükről magánszemély vagy intézmény gondoskodik.

Ilyenek például

- a 15 éven aluli nem tanuló gyermekek;
- a keresőtevékenységet nem folytató, ellátásban részesülő inaktívnak nem minősülő nappali tagozaton tanulók (mindazok, akik az iskolarendszerbe tartozó alap-, közép-, illetve felsőfokú oktatási intézmények valamelyikének nappali tagozatán folytatják tanulmányaikat, függetlenül attól, hogy részesülnek-e ösztöndíjban);
- az egyéb eltartottak (a 15 éves és idősebb, nappali tagozaton nem tanuló eltartottak, mint pl. a háztartásbeliek).

Az utolsó foglalkozás abbahagyása óta eltelt idő

Az ellátásban részesülő inaktívak és a munkanélküliek esetében az utolsó foglalkozás abbahagyása óta 2016. október 1-jéig eltelt idő megállapítása az utolsó munkaviszony megszűnésének éve és hónapja alapján történt.

Háztartás, család

Háztartás (magánháztartás)

Közös háztartásba az olyan együtt lakó személyek tartoznak, akik egy lakásban vagy annak egy részében laknak, a létfenntartás (pl. étkezés, napi kiadások) költségeit – legalább részben – közösen viselik.

Ha a háztartás egy családból áll, a család és a háztartás lényegében azonos, a háztartás egycsaládos. Az egycsaládos háztartás a családtól abban különbözik, hogy a családdal együtt élő rokon vagy nem rokon személyeket (ideértve a családdal élő állami gondozott gyermekeket is) a családtagok száma nem, a háztartás tagjainak száma viszont tartalmazza. Ha több család vezet közös háztartást, a háztartás többcsaládos. A két vagy annál több családból álló háztartások tagjainak száma – hasonlóan az egycsaládos háztartásokhoz – a háztartást alkotó családok tagjain kívül magába foglalja a családokkal élő, de külön családot nem alkotó személyek számát is. Az egy vagy több családot magába foglaló háztartás az ún. családháztartás.

Azt a háztartást, ahol nem él család, nem családháztartásnak nevezzük. A nem családháztartás lehet:

- egyszemélyes háztartás, amikor a háztartást egyetlen személy alkotja;
- egyéb összetételű háztartás, amelyben csak családot nem alkotó személyek élnek, úgymint
 - rokon személyek (pl. testvérek, az egyik nagyszülő bármilyen családi állapotú unokájával),
 - nem rokon személyek háztartása (pl. barátok),
 - rokon személyekből és a velük élő nem rokon személyekből álló háztartás (pl. két testvér a barátjukkal).

Háztartásban, családban élők

A háztartások és a családok adatainak feldolgozása ebben a kiadványban a népszámlálási lakónépességen alapul. A háztartásban és a családban élők száma tehát nem tartalmazza azokat a személyeket, akik az összeírás helye szerinti településen nem tartoznak a népszámlálási lakónépességbe. (Például ha egy háztartás egy házaspárból és egy nőtlen gyermekből áll, a gyermek egy másik településen tanul és ténylegesen is ott lakik, akkor a gyermek az összeírás helyén nem, hanem a másik településen tartozik a népszámlálási lakónépességbe, ezért az összeírás helyén sem a háztartásban élők, sem a családban élők között nem szerepel.)

Intézeti háztartás

Az intézeti háztartás azoknak a népszámlálási lakónépességbe tartozó személyeknek a csoportja, akik intézetben (pl. kollégium, idősek otthona, börtön) élnek, és ott közösségi elhelyezést vagy elhelyezést és ellátást kapnak.

Család

A család a házastársi vagy élettársi, illetve vérségi kapcsolatban együtt élők legszűkebb köre.

A család lehet:

- párkapcsolaton alapuló, ezen belül
 - házaspár, bejegyzett élettárs nőtlen, hajadon gyermekkel vagy gyermek nélkül;
 - élettársi kapcsolatban együtt élő két személy nőtlen, hajadon gyermekkel vagy gyermek nélkül; és
- egy szülő (apa vagy anya) nőtlen, hajadon gyermekkel.

A 2011. évi adatoknál az élettársi kapcsolatok száma foglalja magában a bejegyzett (azonos nemű) élettársakat.

Családi állás (családban, háztartásban betöltött szerep)

A családi állás az azonos háztartásban élő személyek egymáshoz fűződő rokonsági vagy egyéb (gazdasági) kapcsolatát fejezi ki.

Férj, feleség, bejegyzett élettárs: törvényes házasságban együtt élő férfi és nő, illetve anyakönyvvezető előtt élettársi kapcsolatot létesített azonos nemű pár.

Élettárs: házasságkötés nélkül, házasságszerű kapcsolatban együtt élő két személy, függetlenül családi állapotuktól és attól, hogy különböző vagy azonos neműek. Az élettársi kapcsolatok száma tartalmazza a nyilvántartásba vett és a nyilvántartásba vétel nélkül együtt élőket.

Gyermekeivel egyedül élő szülő, apa vagy anya: az a személy, aki házastárs, élettárs nélkül él gyermekeivel vagy gyermekeivel.

Gyermek: a férj, feleség, élettárs vagy apa, anya családi állású személyek gyermeke, ha nem alkot önálló családot, függetlenül életkorától, családi állapotától, és attól, hogy van-e saját megélhetési forrása. Gyermekeknek kell tekinteni az örökbe fogadott, a nevelt és a házasságon kívül született gyermeket is. A gyermekek számába nem tartoznak bele az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett, illetve az állami gondozott gyermekek.

A háztartás- és családfeldolgozásokban gyermek csak a nőtlen, hajadon (azaz házasságot még soha nem kötött) családi állapotú, gyermek családi állású személy lehet. Ekkor a gyermekként összeírt nem nőtlen, hajadon személyek az egyéb rokonok között szerepelnek.

Felmenő rokon: a férj, feleség, élettárs, gyermekeivel egyedül élő szülő apja vagy anyja, nagyszülője, dédszüloje, apósa vagy anyósa.

Más rokon személy: az előző családi állású személyek közé nem sorolható, de az adott háztartásban élő személy, aki a háztartás legalább egy tagjával rokonsági kapcsolatban van (pl. a házaspár valamely tagjának testvére, nagybácsi, nagynéni, unokatestvér, egyik nagyszülő az unokájával).

Nem rokon személy: aki a család egyik tagjával sincs rokonsági kapcsolatban, pl. háztartási alkalmazott, barát. Idetartozik az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett, illetve a nem örökbe fogadott állami gondozott gyermek.

Egyedülálló: az a személy, aki külön háztartásban egyedül él.

A háztartások, családok gazdasági aktivitási összetétele

A háztartások, illetve a családok gazdasági aktivitási összetételét az határozza meg, hogy a bennük élő személyek gazdasági aktivitásuk alapján a négy fő kategória (foglalkoztatott, munkanélküli, ellátásban részesülő inaktív, eltartott) közül melyikbe tartoznak.

Háztartások, családok gazdasági aktivitási összetétele	Foglalkoztatott	Munkanélküli	Ellátásban részesülő inaktív	Eltartott
	személyek száma a háztartásban, családban			
Foglalkoztatottal	>0	>=0	>=0	>=0
Nincs foglalkoztatott, munkanélküli van	=0	>0	>=0	>=0
Nincs foglalkoztatott, ellátásban részesülő inaktív van	=0	=0	>0	>=0
Nincs foglalkoztatott, csak eltartott van	=0	=0	=0	>0

Háztartások lakáshasználati jogcíme

Tulajdonosi jogcíme az a háztartások, amelyekben a lakás tulajdonosa vagy hasznélvezője él, függetlenül attól, hogy a lakás az adott személynek kizárólagos vagy résztulajdona. Idetartoznak azok a háztartások is, amelyekben nem él ott a lakás tulajdonosa vagy hasznélvezője, de a háztartás legalább egy tagja vele rokoni kapcsolatban van (pl. házastársa, élettársa, gyermeke, szülője, testvére, unokája) és a lakáshasználatért lakbért nem fizet.

Bérleti jogcíme az a háztartás, amelyben olyan személy él, aki a lakás egészét – akár egyedül, akár más személlyel közösen – használja, és ezért lakbért fizet. Idetartoznak a társbérletek (csak önkormányzati tulajdonú lakásnál fordulhat elő) és a bérlőtársi viszony, amikor többen (pl. diákok) közösen bérelnék egy lakást. E csoport tartalmazza a szolgálati lakásban lakó háztartásokat is, amikor a lakás használata a háztartás valamely tagjának munka- vagy szolgálati viszonyához kapcsolódik, függetlenül attól, hogy a lakás használatáért fizet-e lakbért. A bérleti jogcíme kategória egy alcsoportja a lakás egy részét bérlő háztartás is, ha a bérbeadóval közös lakásban lakik, és tőle a lakásnak legalább egy helyiségét (pl. egy szobáját) egyedül, családtagjaival vagy akár más személlyel együtt bérlő, és ezért lakbért fizet.

Más jogcímen lakik a lakásban az a háztartás, amelynek lakáshasználati jogcíme az előbbi meghatározások egyikébe sem sorolható be (pl. szívésségi lakáshasználó, jogcím nélküli, lakásért eltartó).

Lakás

Lakóegységek

A mikrocenzus a népszámlálásokkal megegyezően a személyeket lakóegységekben veszi számba, és a lakásviszonyok megismerése céljából a személyekkel együtt összeírja a lakóegységeket is. A lakóegység fogalma a lakást, a lakott üdülőt és a lakott egyéb lakóegységet foglalja magában.

Lakás

Az eredetileg állandó emberi szállás, tartózkodás (otthon) céljára épített, vagy lakássá átalakított, és jelenleg is lakás céljára alkalmas, meghatározott rendeltetésű (lakó-, főző-, egészségügyi stb.) helyiségek egymással általában műszakilag (építészeti) is összefüggő egysége, melynek a közterületről, udvarról vagy az épületen belüli közös térből (lépcsőház, folyosó stb.) önálló, külön bejárata van.

Egy lakásnak minősült az összeíráskor a műszakilag (építészeti) összefüggő, belső átjárókkal összekötött helyiségek csoportja akkor is, ha egy vagy több helyiség átjáróját ideiglenes jelleggel (nem befalazva) lezárták. Az olyan, többnyire önálló helyiséget, építményt – mint pl. a családi házak nyári konyháját –, amelyet azzal a céllal építettek, hogy a lakás részét képezze, a lakáshoz tartozónak tekintettük, ha azt a főépületben lakó háztartás használta. Az albérlésbe kiadott, vagyis idegen háztartás által használt nyári konyha azonban külön lakóegységet képez. Ha az eredetileg összefüggő helyiségeket önálló lakás kialakítása céljából műszakilag megosztották (leválasztották), akkor a hajdani egy lakást a leválasztás utáni állapotnak megfelelő számú lakásként kellett összeírni. Két vagy annál több, korábban önálló lakás műszakilag (pl. belső ajtókkal) összekötve már csak egy lakást képez.

Üdülő

Jellemzően pihenésre, üdülésre épített, illetve használt lakóegység. A 2016. évi mikrocenzus során a lakott üdülők összeírása történt meg – azoké, melyekben legalább egy személy életvitelszerűen élt. A lakott üdülők adatai a lakott lakások adataival összevontan szerepelnek.

A népszámlálási hagyományoknak megfelelően a lakások és a lakott üdülők együttesen képezik a **lakásállományt**.

Lakott egyéb lakóegység

Ebbe a kategóriába tartoznak a lakott gazdasági helyiségek (raktár, présház, istálló műhely, mosókonyha, üzlethelyiség, garázs stb.), illetve ideiglenes, mozgó vagy egyéb létesítmény lakott helyiségei (konyha, lakókocsi stb.), továbbá az épület telkére épített, önálló háztartás (pl. al- vagy ágybérlet) által lakóhelyként használt olyan önálló létesítmény, amely a lakás fogalmának nem felel meg (pl. nyári konyha).

Lakottság, a lakóegység használata

Lakott a lakás, az üdülő, az egyéb lakóegység, ha abban legalább egy személy rendszeresen, életvitelszerűen tartózkodott az összeírás eszmei időpontjában. Azokat a lakásokat, amelyekben laktak ugyan, de lakóik (pl. a diplomáciai testületek tagjai és családjuk) nem tartoztak az összeírás körébe, nem lakottnak tekintettük.

Nem lakott a lakás, ha abban az összeírás eszmei időpontjában rendszeresen, életvitelszerűen senki sem tartózkodott. A nem lakott lakásokat a használat szerint megkülönböztetve a következőképpen csoportosítjuk: csak idényszerűen, másodlagosan lakott lakások; a más célra használt lakások, amelyeket az összeírás idején nem eredeti rendeltetésüknek megfelelően, hanem pl. irodaként, orvosi rendelőként, műhelyként használtak, és átalakítás nélkül alkalmasak az eredeti rendeltetés szerinti használatra; a ténylegesen nem lakott, üres lakások, amelyek eredeti rendeltetésüknek megfelelnek (nincsenek átalakítva és más célra sem használják), de az adatfelvétel eszmei időpontjában nem volt lakójuk.

Tulajdonjelle

A lakások tulajdonjellege a lakás teljes egészére vonatkozik, és független attól, hogy a lakásnak egy vagy több tulajdonosa van-e (közös tulajdon), a tulajdonos a lakásban lakik vagy sem, illetve hogy a benne összeírt személyek milyen jogcímen laknak a lakásban.

Lakáshasználati jogcím

A lakás egészére vonatkozó használati jogcím azonos a lakást használó háztartás jogcímével. Ha a lakásban több háztartás él, a lakás annak a háztartásnak a lakáshasználati jogcímét kapta, amelyik a „Háztartások lakáshasználati jogcíme” alatti felsorolásban előbb található.

A lakás helyiségei

Szoba a közvetlen, természetes megvilágítással és szellőzéssel (ajtóval, ablakkal) rendelkező, legalább 4 m² alapterületű, alvás vagy nappali tartózkodás céljára szolgáló helyiség (háló-, gyermekszoba, ebédlő stb.). Az ablakkal is rendelkező hall, étkező, valamint a rendelőnek, váróhelyiségnek, irodának stb. használt szobajellegű helyiségek szintén a szobák között szerepelnek.

A lakások szobaszám szerinti csoportosítása – függetlenül az egyes szobák nagyságától (alapterületétől) – a lakás, üdülő összes szobájának együttes száma alapján történt.

Konyha a főzés (esetleg étkezés) céljára létesített és használt – legalább 4 m² alapterületű, általában közvetlen, természetes megvilágítással, szellőzéssel (ablakkal, ajtóval) ellátott – helyiség.

A közös légtérű, több funkciót ellátó helyiségeket a használat célja szerinti helyiségekre bontva, a megfelelő helyiségek között írtuk össze.

A **fürdőszoba** (zuhanyozó, mosdófülke) a lakás tisztálkodási célra használt helyisége. Általában vízvezetékekkel, szennyvízelvezetéssel és fürdősi (tisztálkodási) berendezésekkel ellátott.

Alapterület

A lakáshoz tartozó valamennyi helyiség alapterületének egész m²-ben kifejezett nagysága. Az előszobák (szélfogók, belépők), beépített szekrények, öltözők (gardróbok), éléskamrák, a konyhai, fürdőszobai stb. berendezések alapterülete beletartozik a lakás alapterületébe. A lodzsa, a fedett (zárt) terasz és fedett (zárt) erkély alapterületének a fele, tetőtér (manzárd) esetében az 1,9 m vagy annál magasabb belmagasságú területet tartozik a lakás alapterületéhez.

Felszereltség

A közölt adatok mindig a lakáson belül meglévő felszereltséget tartalmazzák.

Hálózati vízvezetékekkel ellátott a lakás, ha vízellátása (közmű-, illetve közüzemi jellegű) vízműhálózatba bekötött vezetéknek a lakás valamely helyiségében felszerelt kifolyócsapján keresztül történik.

Házi vízvezetékekkel ellátott az a lakás, amelyben a vezeték – általában – az épület telkén, udvarán lévő kút vizét vezeti el a lakásban lévő kifolyócsapig.

Meleg folyóvízzel ellátott a lakás, ha a tisztálkodáshoz és a háztartás viteléhez szükséges meleg folyó vizet távvezeték, központi kazán vagy bármilyen egyedi (helyi) vízmelegítő készülék szolgáltatja (beleértve a kis kapacitású, ún. konyhai vízmelegítő készüléket is).

Vízöblítéses WC-vel ellátott a lakás, ha van a lakáson belül – akár külön helyiségben, akár a fürdőszobában – csatornába bekötött, vízöblítéses WC.

Közcsatornával ellátott a közüzemi, illetve a közüzemi jellegű szennyvízcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakás.

Házi csatornával ellátott az a lakás, amelyből a szennyvizet az épület telkén lévő zárt szennyvíztárolóba, szikkasztóba (emésztőbe) vagy egyéb helyre vezetik.

Fűtés, fűtőanyag

Helyiségenként konvektorral, kályhával fűtött lakás esetében a helyiségek fűtése egyedileg történik.

Egy lakást fűtő (központi, cirko-) kazánnal, más eszközzel fűtött a lakás, ha egy lakás vagy egy egyalakásos épület helyiségeinek a hőellátása egy fűtőhelyről történik.

Épület több lakását fűtő kazánnal, más eszközzel fűtött a lakás, ha a lakást magába foglaló épület lakásainak a fűtéséhez a hőt az épületben elhelyezett vagy az épülettel közvetlen kapcsolatban lévő kazán szolgáltatja.

Távfűtéssel (távvezetékekkel hőközpontból) fűtött a lakás akkor, ha a fűtést hőerőmű, fűtőmű, termálvíz egyidejűleg több épület számára biztosítja.

Komfortosság

Összkomfortos az a lakás, üdülő, amely legalább 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával, továbbá főzőhelyiséggel, fürdőhelyiséggel és (a fürdő-, vagy külön helyiségben) vízöblítéses WC-vel, villannyal, vízellátással, szennyvízelvezetéssel, melegvíz-ellátással, központi fűtési móddal rendelkezik.

Komfortos az a lakás, üdülő, amely legalább 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával, főzőhelyiséggel, fürdőhelyiséggel és vízöblítéses WC-vel, villannyal, vízellátással, szennyvízelvezetéssel, melegvíz-ellátással és egyedi fűtési móddal rendelkezik.

Félkomfortos az a lakás, üdülő, amely legalább 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhelyiséggel, továbbá fürdőhelyiséggel vagy vízöblítéses WC-vel, villannyal, vízellátással és egyedi fűtési móddal rendelkezik.

Komfort nélküli az a lakás, üdülő, amely legalább 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhelyiséggel, valamint egyedi fűtési móddal rendelkezik.

Az előbbi komfortfokozatok egyikébe sem sorolható lakások a **szükség- és egyéb** lakások.

Falazat

A lakásokat magába foglaló épület külső falazatának anyaga szerinti csoportosítás az alkalmazott technológia és felhasznált alapanyagok alapján a következő kategóriákba sorolható:

- téglá, kő, kézi falazóelem
- közép- vagy nagyblokk, öntött beton
- panel
- fa
- vályog, sár stb., alapozással
- vályog, sár stb., alapozás nélkül

Jelmagyarázat

- = a megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő
- .. = az adat nem ismeretes
- ... = nem közölhető adat
- x = a mutató nem értelmezhető
- 0 = a mutató értéke olyan kicsi, hogy kerekítve zérust ad
- üres hely = az üresen hagyott blokkba eső mutatók nem értelmezhetők